

Codi: 244075	Curs 2008-09
Assignatura	Psicopatologia forense
Departament	Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològics
Caràcter	Optativa
Cicle	Segon
Matèria optativa	Psicologia de l'anormalitat
Bloc específic	Salut i benestar
Bloc afi	Programació i avaluació

Crèdits totals	6	
Crèdits teòrics	4	Hores presencials setmanals: 3
Crèdits pràctics	2	Hores tutoritzades setmanals: 1

Coordinador/a Adolfo Jarne

DESCRIPTORS

Els descriptors, indicadors del contingut de l'assignatura, són els següents: psicopatologia forense; psicologia clínica i forense; psicologia i llei; avaluació pericial; psicologia criminal; psicoteràpia forense; responsabilitat criminal; perillositat criminal; testimonis i testimoniatsges; capacitat civil i laboral, i separació i divorci.

RECOMANACIONS

Per seguir amb aprofitament l'assignatura és convenient haver cursat Avaluació psicològica i Psicopatologia.

OBJECTIUS

Objectius generals

Aquesta assignatura té com a objectiu principal subministrar a l'alumne coneixements, tècniques i capacitats per iniciar-se en les tasques pròpies de l'especialitat de psicologia forense.

L'assignatura té com a objectiu contribuir al fet que l'alumne desenvolupi els coneixements, competències i actituds següents:

1. Analitzar la relació entre la psicopatologia clínica i el context legal en els seus aspectes teòrics i aplicats, amb relació a les diferents àrees del dret.
2. Conèixer les realitats psicològiques associades a la psicologia de la família quan es relaciona amb els processos de separació i divorci, i la intervenció forense del psicòleg en aquesta àrea del dret.
3. Utilitzar coneixements i competències per enfrontar-se als problemes legals de la pràctica forense amb actituds positives i ètiques.
4. Desenvolupar competències i coneixements aplicables en l'avaluació i intervenció amb poblacions forenses.

Objectius específics

1. Que els alumnes coneguin les relacions entre la psicopatologia forense i el sistema legal pel que fa als aspectes històrics, ètics i professionals, de manera que això els permeti:

- Analitzar críticament la relació entre la psicopatologia clínica i el context legal.
- Identificar els problemes psicolegals com a àmbits d'investigació, avaluació i intervenció.
- Desenvolupar actituds positives i ètiques cap als clients amb problemàtiques legals i cap a altres professions que treballin en el camp legal.

2. Que els alumnes aprenguin els conceptes psicolegals bàsics, els mètodes i tècniques de l'avaluació i intervenció forenses en les diferents àrees del dret, que els permetin:

- Iniciar-se en el disseny i desenvolupament d'avaluacions forenses.
- Iniciar-se en aspectes bàsics de la intervenció forense.
- Iniciar-se en l'elaboració i defensa de dictàmens pericials.

3. Que aprenguin les implicacions legals dels aspectes psicològics relacionats amb: el dret penal, civil, familiar i laboral, com són conducta criminal de joves i adults, víctimes del delictes, testimonis, divorci, adopcions i incapacitacions. L'alumne ha de desenvolupar competències per:
- Enfrontar-se als problemes legals.
 - Aproximar-se a la pràctica forense.
 - Treballar amb professionals del context legal.

TEMARI

Teoria

1. Introducció a la psicologia forense
 - . Revisió històrica
 - . Sistema judicial espanyol
 - . La finalitat de la pericial
 - . Capacitat legal de ser perit
 - . Actuació del perit en els diferents processos i moments processals
 - . Diferents àrees del dret
2. Pràctica pericial psicològica
 - . Procés d'avaluació
 - . Tècniques psicològiques i tècniques pericials
 - . Disseny i procediment general de la pericial
 - . L'informe pericial
 - . La defensa de l'informe en la vista oral
 - . Deontologia
4. Psicopatologia forense
 - . Introducció
 - . Conceptes bàsics en dret penal
 - . Conceptes bàsics en dret civil
5. Psicopatologia forense: síndromes deficitàries
 - . Deficiència mental
 - . Demències i altres trastorns cerebrals
6. Psicopatologia forense: síndromes psicòtiques
 - . Esquizofrènia
 - . Trastorns delirants crònics
7. Psicopatologia forense: trastorns de l'estat d'ànim:
 - . Trastorn bipolar i depressió
 - . Suïcidi
8. Psicoteràpia forense: trastorns de personalitat i control dels impulsos
 - . Trastorn de personalitat paranoide
 - . Trastorn de personalitat límit
 - . Psicopatia
9. Psicopatologia forense: toxicomanies i alcoholisme
 - . Síndromes agudes
 - . Síndromes abstinencials
 - . Dependència i deterioració associada
10. Psicopatologia forense: trastorns del comportament sexual i agressivitat
 - . L'abús i l'agressió sexual. Agressors

- . L'abús i l'agressió sexual. Víctimes
- . Violència domèstica i familiar
- . Valoració del testimoniatge

11. La pericial psicològica en el context de família

- . Psicologia i psicopatologia de la separació i el divorci
- . Procediment en els processos de separació i divorci

12. L'informe pericial en el context de família

- . Tècniques d'avaluació forense
- . Criteris de decisió

13. Altres situacions en el context de família

- . Adopcions
- . Filiació
- . Acollides i tuteles
- . Connexió amb el dret penal

14. Dret social i del treball

- . Incapacitat laboral transitòria
- . Incapacitat laboral permanent
- . Psicopatologia laboral i prevenció de riscos psicosocials

Pràctiques (vegeu les fitxes adjuntes)

Activitats pròpies de l'estudiant (vegeu les fitxes adjuntes)

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia fonamental

- RODRÍGUEZ SUTIL, C; ÁVILA ESPADA, A. *Evaluación, psicopatología y tratamiento en Psicología Forense*. Madrid: Fundación Universidad-Empresa, 1999.

Bibliografia complementària

- ARCH, M. *¿Os vais a separar?. Padres e hijos ante la ruptura familiar*. Barcelona. Tibidabo, 2003.
- CARRASCO, J. J.; MAZA, J. M. *Manual jurídico en psiquiatría legal y forense*. Las Rozas, Madrid: Editorial La Ley-Actualidad, 1998.
- DIGES, M.; ALONSO-QUECUTY, M. L. *Psicología forense experimental*. València: Promolibro, 1993.
- GARRIDO, V.; STANGELAND, P.; REDONDO, S. *Principios de Criminología*. València: Tirant lo Blanch, 2001.
- ECHEBURÚA, E.; GARRICAECHEVERRÍA, C. *Abuso sexual en la infancia: víctimas y agresores*. Barcelona: Ariel, 2000.
- JARNE, A.; TALARN, A. (comp.). *Manual de psicopatología clínica*. Barcelona: Paidós, 2000.
- JIMÉNEZ GÓMEZ, F. (coord.). *Evaluación psicológica forense: Ámbitos delictivos, laboral y elaboración de informes*. Salamanca: Amarú Ediciones, 2001.
- REDONDO, S. *Delincuencia sexual y sociedad*. Barcelona: Ariel, 2002.
- REDONDO, S.; GARRIDO, V.; PÉREZ, J.; BARBERET, R. (eds.). *Advances in Psychology and Law: International Contributions*. Berlín i Nova York: De Gruyter, 1997.
- SORIA VERDE, M. A. (coord.). *Manual de psicología penal forense*. Barcelona: Atelier, 2002.
- URRÁ, J. (comp.). *Tratado de psicología forense*. Madrid: Siglo XXI de España Editores, 2002.
- WEINER, I. B.; HESS, A. K. *Handbook of Forensic Psychology*. Nova York: John Wiley and Sons, 1998.

AVALUACIÓ

Avaluació continuada

L'avaluació serà continuada. Es valorarà a partir de les següents activitats:

- Resolució d'exercicis sobre el contingut de les classes teòriques (2 exercicis 60% de la nota final)
- Participació en les activitats pràctiques i lliurament dels corresponents informes o resolució dels qüestionaris (20% de la nota final)
- Elaboració i defensa d'un treball sobre tècniques, metodologia i instruments en l'àmbit forense (20% nota final)

Es necessari obtenir l'aprobat en totes les activitats per poder superar l'assignatura.

Avaluació única

- Elaboració d'un treball sobre tècniques, metodologia i instruments en l'àmbit forense (20% nota final)
- Examen amb format de preguntes obertes sobre els continguts teòrics i pràctics (80% de la nota final)

Es necessari aprovar ambdues activitats per a superar l'assignatura.

L'estudiant que vulgui acollir-se a l'avaluació única haurà de manifestar aquesta decisió per escrit al seu professor dintre del termini de vint dies naturals, comptables des de l'inici del període lectiu del semestre, com estableix la normativa complementaria d'avaluació i qualificació dels aprenentatges de la Facultat de Psicologia.

**PRÀCTIQUES DE L'ASSIGNATURA OPTATIVA
PSICOPATOLOGIA FORENSE**

Pràctica número 1 (obligatòria)

Títol de la pràctica	Casos de psicopatologia forense.
Tipus de pràctica	Problemes.
Objectius	L'objectiu d'aquesta pràctica és que l'alumne adquireixi les habilitats fonamentals per a l'anàlisi d'alguns dels problemes clínics forenses més freqüents, i que sigui capaç d'analitzar, en un informe desenvolupat pel mateix alumne, un cas específic.
Contingut	Aquestes pràctiques es faran mitjançant la revisió, l'estudi i la discussió amb els alumnes de materials clínics forenses, analitzant l'avaluació psicològica feta en cada cas i les seves implicacions legals. Finalment, els alumnes haurien d'estudiar un cas específic i efectuar un informe forense.
Durada	Entorn de 10 hores.
Avaluació	Mitjançant l'informe de cas de l'alumne.

Pràctica número 2 (obligatòria)

Títol de la pràctica	Casos de psicologia forense aplicada a casos de família.
Tipus de pràctica	Problemes.
Objectius	L'objectiu d'aquesta pràctica és que l'alumne adquireixi les habilitats fonamentals per a l'anàlisi d'alguns dels problemes en dret de família més freqüents, i que sigui capaç d'analitzar, en un informe desenvolupat pel mateix alumne, un cas específic.
Contingut	Aquestes pràctiques es faran mitjançant la revisió, l'estudi i la discussió amb els alumnes de materials pericials, analitzant l'avaluació psicològica feta en cada cas i les seves implicacions legals. Finalment, els alumnes haurien d'estudiar un cas específic i efectuar un informe forense.
Durada	Entorn de 10 hores.
Avaluació	Mitjançant l'informe de cas de l'alumne.

**ACTIVITATS PRÒPIES DE L'ESTUDIANT
DE L'ASSIGNATURA OPTATIVA
PSICOPATOLOGIA FORENSE**

Activitat pròpia (obligatòria)

Títol de l'activitat	Lectura i estudi d'informes sobre tècniques, metodologia i instruments en els àmbits forenses.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">- Que l'alumne aprofundeixi en alguns temes mitjançant la lectura de documents proposats pels professors. - Que l'alumne es familiaritzi amb la recerca de material en aquest camp de la psicologia, aprenent-ne les fonts, i que aprofundeixi sobre un tema que per la seva especificitat s'obvia en el temari general.
Contingut	<ul style="list-style-type: none">- Els professors proposen lectures sobre tècniques i casos clínics forenses, etc., que l'alumne ha de llegir i estudiar. - L'alumne redactarà un assaig sobre un tema que haurà de triar entre un ventall de temes que proposaran els professors.
Durada	30 hores.
Avaluació	Avaluació de l'assaig.